

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

St Jozef, Haghorst

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: St Jozef, Haghorst

Datum bezoek: 5-1-2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Lilian van der Bolt

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Joep van den Hout (directeur), Kim van Oirschot (intern begeleider), Willem (leerkracht 5/6; Brigitte (consulent Plein 013), Marja (MR, namens ouders)namen en functies
- observaties bij enkele lessen: ½ (vrij spel), ¾ (verkeer en rekenen), 5/6 (taal) en 7/8 (voorbereiding museumbezoek)
- een teamgesprek - aanwezig waren: Hele team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

St Jozef is een kleine school (73 leerlingen) die de afgelopen jaren te maken heeft met krimp. De school heeft 4 groepen: combi 1/2, 3/4, 5/6 en 7/8. In groep 3 zitten bijvoorbeeld maar 3 kinderen. De directeur omschrijft de school als een traditionele school. Hij licht toe dat hij daaronder verstaat het methodengebonden werken en werken met drie niveaugroepen in de klassen. De school heeft een betrokken team. Er is veel informeel contact en een gezamenlijk gedragen opdracht: alle leerkrachten voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor alle kinderen. Iedereen ziet elkaar.

De directeur geeft aan dat dit een school is waar alle kinderen welkom zijn en ze alle kinderen ook echt binnenboord willen houden. Doorverwijzen is geen optie, is de houding. De ouder onderschrijft dit: op deze school kan je altijd terecht. Dat heeft ook consequenties denkt men: het lijkt een soort aanzuigende werking te hebben op zorgkinderen van andere scholen waaronder uit Middelbeers (een ander voedingsgebied en ander samenwerkingsverband). Dat geeft ook wel een beetje wrijving: op deze school zijn deze leerlingen wel welkom, maar er is geen extra geld beschikbaar vanuit hun eigen samenwerkingsverband voor deze kinderen. De directeur merkt op dat hij wel veel oog heeft voor de kinderen maar misschien wel iets te weinig voor het geld en de financiële consequenties. Ook geeft het soms vragen van ouders van andere kinderen: komen onze eigen kinderen dan wel voldoende aan bod? Vooralsnog laten ouders zich wel geruststellen door de school hierover.

De krimp baart het team wel zorgen. Nu bestaat groep 4 bijvoorbeeld uit jongens en dat vinden ouders van meisjes jammer. Dat kan een reden zijn voor ouders om dan maar op zoek te gaan naar een andere school voor hun kind waardoor de school nog verder krimpt.

Een ander kenmerk van deze school is het zoeken naar oplossingen en het out-of-the-box denken vertelt de ib'er. Zo wordt er voor onderdelen groepsdoorbrekend gewerkt bijvoorbeeld met Nieuwsbegrip. Men probeert tegemoet te komen aan het individuele kind. Vooral omdat er ook erg grote verschillen zijn tussen de leerlingen. Er wordt gewerkt met Ipads (maar er zijn wel vaker technische problemen). Het werken in combigroepen is niet nieuw. Dat doen ze al jaren en daar hebben ze ook veel oplossingen voor. Eigenlijk verzorgde deze school al Passend Onderwijs voordat dat officieel bestond. Een voordeel van deze kleine school is daarnaast dat voornemens ook direct uitgevoerd worden. Er zijn korte lijnen in het team en het vertrouwen in elkaar is groot. Men kent elkaar erg goed. De school probeert uit de leerling te halen wat erin zit. Niet alleen het behalen van de kerndoelen is van belang. Leerlingen worden uitdrukkelijk bij de eigen ontwikkeling betrokken, bijvoorbeeld door het voeren van leerlinggesprekken over doelen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- meer homogeen
- vergelijkbaar
- meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Sint Jozef weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

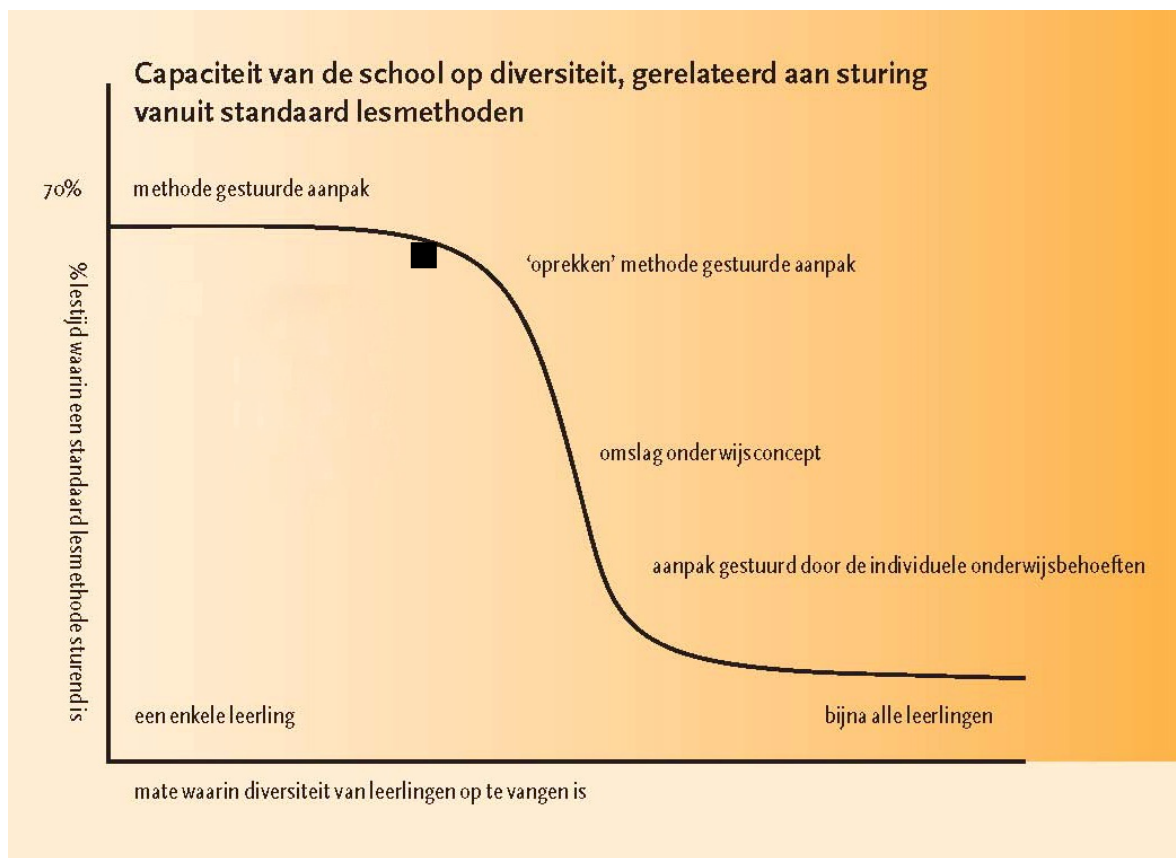
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Sint Jozef bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- extra 'handen' in de klas, te weten: kleine groepen (gerekend naar het gemiddelde aantal leerlingen per groep)
- onderwijsmaterialen
- de ruimtelijke omgeving
- specialistische expertise
- contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

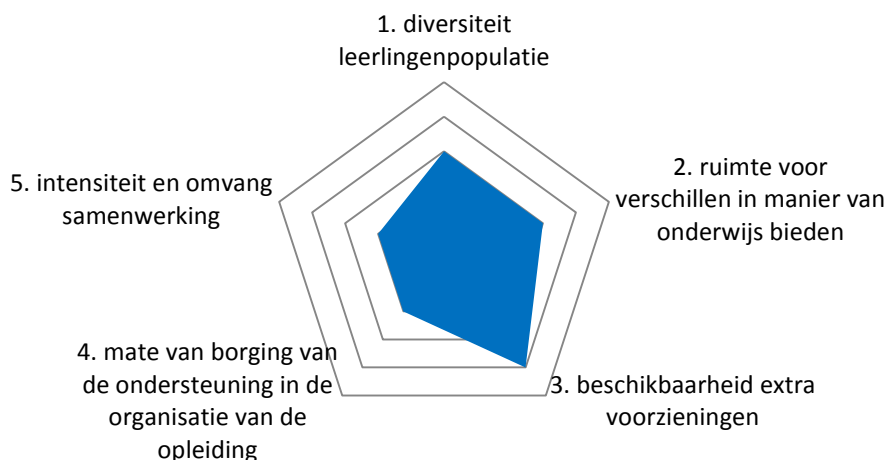
- op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is de Sint Jozef te karakteriseren als een **netwerkschool Plus**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Sint Jozef is een echte dorpschool (de enige in Haghorst) waar kinderen uit het dorp welkom zijn. Gemeten naar de eigen dorpspopulatie zou de Sint Jozef een homogene populatie hebben. Maar daarnaast heeft de St Jozef een aanzuigende werking voor kinderen buiten het dorp die extra zorg en aandacht nodig hebben en die:

- óf op andere scholen moeilijker terecht kunnen,
- óf waarvan de ouders met opzet kiezen voor de Sint Jozef vanwege het feit dat het een kleine school is met kleine groepen een relatief veel expertise voor zorgkinderen.

Gemiddeld genomen is de populatie van de Sint Jozef daarmee vergelijkbaar met die van een gemiddelde Nederlandse school.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De Sint Jozefschool verzorgt klassikaal en methodegestuurd onderwijs in drie niveaugroepen per jaargroep. Alle groepen zijn combinatiegroepen. Uit onder andere de observaties blijkt dat er sprake is van eenvoudig klassenmanagement, met wat kenmerken van zelfstandig werken, maar niet volledig doorgevoerd. Doordat de school klein is en de meeste groepen ook klein zijn is er vrij veel individuele aandacht per kind mogelijk. Dit beeld, van kleine groepen en veel individuele aandacht voor de leerlingen, zorgde ervoor dat destijds, in de audit van 2013, de school werd aangemerkt als smalle ondersteuningsschool. Ook toen al werd aangegeven dat het hebben van kleine groepen op de Sint Jozefschool kwetsbaar is, omdat het zomaar per jaar kan veranderen. Momenteel zien we in groep 7/8 een vrij volle groep (28 leerlingen) waar het omgaan met verschillen door het klassikale onderwijsconcept onder druk wordt gezet. Het voordeel van de kleine groep valt immers weg.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De groeps grootte op Sint Jozef lijkt niet zozeer een keuze, maar hangt samen met omstandigheden waar deze zeer kleine school mee te maken heeft (toevallige fluctuaties in de instroom). Daardoor is de groeps grootte en daarmee ook de voordelen die samenhangen met het hebben van kleine groepen, heel kwetsbaar. Ondanks dat heeft de school wel te maken met leerlingen die de nodige zorg en aandacht vragen. Deze gegevens in aanmerking genomen zou de school kunnen kiezen voor een onderwijsconcept dat meer ruimte biedt aan het om kunnen gaan met verschillen, bijvoorbeeld door minder methodensturend te werken en meer aandacht voor zelfstandig werken en samenwerkend leren. Het team heeft in de vorige audit aangegeven de ambitie te hebben om door te groeien naar een meer inclusieve school. Om dat in de toekomst te bereiken zou de school de bereidheid moeten hebben om het huidige onderwijsconcept op de genoemde punten te herzien. In de afgelopen periode hebben zich geen duidelijke ontwikkelingen op dit vlak voorgedaan.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.
Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Sint Jozefschool heeft gemiddeld genomen kleine groepen (ong 18 leerlingen per groep). Er is bij het team veel specialistische expertise aanwezig en verder zijn er veel contacten met externe relaties. Met name de aanwezigheid van specialistische expertise, samen met de expertise en extern makkelijk bereikbare expertise via de consulent van Plein 013, is voor deze school een sterk punt.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Een punt van aandacht is de intern begeleider. Zij is zwanger en voor haar was tijdens de audit nog niet helder hoe haar vervanging zou worden geregeld. Op het domein van borging zijn er verder geen opvallendheden op de Sint Jozef en onderscheidt deze school zich niet van een gemiddelde school in Nederland.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.
Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De Sint Jozef school werkt in geringe mate samen met een klein aantal partners.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Momenteel worden er overleggen gevoerd over de vorming van een IKC, waar de school onderdeel van uitmaakt. Dit biedt kansen om de samenwerking met de voorschool verregaand te versterken.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

De Sint Jozefschool heeft een trots en zeer hecht en klein team. Het team juicht eensgezind meer inclusie toe. Iedereen op de school is duidelijk welkom. Dankzij een enorme interne expertise heeft de school de leerlingen veel te bieden. Dat heeft een aanzuigende werking gehad op kinderen uit een wijder voedingsgebied, waaronder kinderen uit een ander samenwerkingsverband. Dat dit de school veel geld kost, is voor de school geen argument om deze kinderen niet te willen opvangen, ondanks dat Plein 013 de directeur hierop nadrukkelijk gewezen heeft.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- laag
 - gemiddeld
 - hoog
- matig
- sterk

- *thuis taal:*

- weinig
- matig
- sterk

Haghorst en omgeving is een taalachterstandsgebied. Er wordt veel dialect gesproken door de kinderen en binnen de gezinnen: maar er is weinig diversiteit.

- *culturele achtergrond*

- weinig
- matig
- sterk

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- weinig
- matig
- sterk

Eigenlijk bedienen ze in iedere klas meer dan 3 niveaugroepen. De onderlinge verschillen zijn heel groot. Op de dorpschool vangen ze iedere leerling op.

- *leerstijlen*

- weinig
- matig
- sterk

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*
 - weinig (minder dan 20 %)
 - een matig aantal (20 tot 40 %)
 - veel (meer dan 40%)

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*
 - weinig (minder dan 20 %)
 - een matig aantal (20 tot 40 %)
 - veel (meer dan 40 %)

Toelichting: In de loop der jaren is dit verhoudingsgewijs steeds meer geworden. De school vangt veel leerlingen met extra zorgbehoeften op en heeft een enigszins aanzuigende werking, bijvoorbeeld op kinderen vanuit Middelbeers.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
1. overdragen van kennis	☐	☐	☒	☐	zelf ontdekken
2. kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
3. klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en 4. groepjes-leren
5. sturing van het leren door de leerkracht	☐	☐	☒	☐	leerlingen sturen eigen leren
6. alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
7. leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
8. nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☒	☐	nadruk op vrije opdrachten
9. gelijke normering prestaties	☐	☐	☒	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
10. beoordeling door leerkracht	☐	☒	☒	☐	zelfbeoordeling door leerling
11. evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

ad1. Dit wordt steeds meer richting score 4. Zo heeft de school leerlinggesprekken en miniprojecten

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting: Alle scores komen wel voor. Overal zijn voorbeelden van. Maar 4 het meest.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- nee, niet of nauwelijks

Toelichting : Teamleden besteden aandacht aan de verschillende leerstijlen, bijvoorbeeld door aandacht voor beelddenken.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Beschrijving : Totaal aantal leerlingen: 73, verdeeld over 4 groepen,

Combigroep ½: 14 leerlingen

Combigroep ¾: 11 leerlingen

Combigroep 5/6: 20 leerlingen

Combigroep 7/8: 28 leerlingen

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 100%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 60%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 65%

toelichting: er zijn wel verschillen tussen de leerkrachten. Het team is divers maar alle teamleden zijn wel sterk.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- vooral individuele aanpak van leerkrachten
- aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- teamaanpak

Toelichting: Het team is maar heel klein. Er wordt heel veel gedeeld tussen de teamleden. Er zijn dus korte lijnen. Alle leerkrachten zijn kanjertrainer.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- niet of nauwelijks
- soms
- vaak

Toelichting: Ouders hebben veel vertrouwen in het team. Er zijn heel korte lijnen. Door die relatie van vertrouwen hebben ouders een houding waarbij ze de dingen veelal aan het team overlaten.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise: Er is teamexpertise op het thema gedrag: alle leerkrachten hebben een kanjertraining en training kanjercoach gehad. Ook het maken van groepsplannen is teambrede expertise, evenals technisch lezen, woordenschat en taal.

Daarnaast heeft elke leerkracht een eigen expertise, zo is er een taalcoördinator, gedragspecialist (master SEN), hoogbegaafdheidsexpert en rekencoördinator. Deze leerkrachten delen hun expertise met de rest van het team, met name wanneer een teamlid een kind in de klas heeft dat extra ondersteuningsbehoeften heeft op een thema.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
toelichting, zie ook dataformulier

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
5-6	LIO	1 werkdag voor januari. 3 werkdagen na januari in 2016	20
7-8	OA (ST)	2 werkdagen	28

Totaal 15 uur per week extra handen in de groepen. Dat is verdeeld over de 4 groepen iets minder dan 4 uur per week per groep.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
toelichting, zie ook dataformulier

5-6	OA (ST)	3	2
3-4	Orthopedagoog TOM training	1	5
5-6	IB/ Lkr.	3	2
7-8	IB/ Lkr.	2	1
7-8	Steunpunt Hoogbegaafdheid	1.5	1
6-8	Orthopedagoog vanuit Opdidakt. Dyslexie begeleiding.	4	4
6-8	IB Dyslexiebegeleiding.	2	4

Eventuele opmerkingen:

3 leerlingen werken met een OPP voor rekenen. Deze leerlingen worden begeleid door IB en een onderwijsassistent en stagiaire.

Er is een AB-er voor twee leerlingen aanwezig op school vanuit cluster 2. Deze AB-er ondersteunt de leerkracht d.m.v. observaties en gesprekken met ouders.

In totaal is er 16 uur aan begeleiding voor leerlingen buiten de groepen aanwezig

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

X alternatieve methodes nl. Rekenrijk voor leerlingen met een OPP rekenen.

nl. Maatwerk rekenen voor extra reken begeleiding.

nl. Spelling in de lift voor extra spelling begeleiding.

nl. Zelfstandig spellen voor extra spelling begeleiding.

gericht op zelfredzaamheid, nl.

met een lager tempo, veel herhalen, nl.

die (veel/snel) lezen vermijden, nl.

X gericht op auditieve informatieverwerking, nl. gebaren van Spreekbeeld.

gericht op visuele informatieverwerking, nl.

gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl.

uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl.

anders, nl

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Kanjer.

begrenzing van het gedrag, nl.

uitdaging tot alertheid en activiteit, nl.

het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl.

begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl.

anders, nl

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

- Aangepast meubilair.

- Aangepast schrijfmateriaal.

Wiebelkussen.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er is op school een extra lokaal over dat gebruikt kan worden en dat ook daadwerkelijk gebruikt wordt bijvoorbeeld om een combigroep te splitsen en apart te nemen.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

De tussenruimte/centrale ruimte is groot en de speelplaats ook, maar er zijn geen extra voorzieningen.

³ MRT=motorische remedial teaching

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Er is een aparte ruimte voor verschoning en verzorging. Een tijdje lang was dit ook nodig voor een leerling. Er is een verbreed toilet en een douche in de verzorgingsruimte. De school is geheel gelijkvloers. Er zijn wat drempels maar deze kunnen verholpen worden met schuine blokken. De rode bank in de centrale ruimte is een time-out plek. Ook is er ruimte in de bibliotheek. In de centrale ruimte kunnen groepjes kinderen leren/werken en spelen. Doordat de groepen klein zijn, zijn de lokalen groot en ruim voor de groepsgrootte. .

buitenruimten

De buitenruimte is een tegelplein, met een zandbak, pingpongtafel en een klimrek. De afmetingen zijn vrij groot (gezien het aantal leerlingen op school). Vlakbij de school is er een schooltuin, waar de school op uitkijkt. Hier werkt groep 5/6. Er zijn geen extra voorzieningen.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
x		auditieve beperkingen
x		spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
x		motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
x		dyslexie
x		overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
	x	onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

Toelichting: Sinds de school een consulent heeft van Plein 013 is eigenlijk alle expertise aanwezig op de momenten dat de consulent aanwezig is. De rest van de expertise (binnen school zelf beschikbaar) is allemaal aanwezig bij de docenten zelf en bij de ib'er.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW (ivm Consulent)				x
Bureau Jeugdzorg *				x
GGD *				x
GGZ *				x
Gemeente				x
MEE*				X
(Kinder)ziekenhuis		X**		
Revalidatiekliniek		x **		
Justitiële inrichting		x **		
Gemeente, leerplicht*				x
Politie	x			
anders, nl. ...				

Toelichting:

*ivm JOOB functie vanuit de gemeente:

sinds vorig schooljaar werken we samen met een consulent vanuit Plein 013 en de JOOB vanuit de gemeente. Hierdoor zijn de contacten met de instanties gestructureerd en vaker geregeld.

** Alleen wanneer dit nodig is voor een leerling.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

In de eerste plaats is de leerkracht verantwoordelijk. De ib'er is verantwoordelijk voor de overview. Werken met het OOP is vrij nieuw en dan is de ib'er verantwoordelijk voor de implementatie en invoering van het werken, waarna de leerkracht het overneemt.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Dit is geïntegreerd in de zorgstructuur en vast verankerd.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Parnassys voor het didactische gedeelte en Kanvas (Kanjer) voor het pedagogische gedeelte (sociaal-emotioneel)

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Deze staan vast in de jaarplanning, de zorgkalender en ligt vast in de groepsbesprekingen en de Citotoetsen.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Er zijn protocollen voor dyslexie, pesten, medicijngebruik, een stageprotocol en een protocol voor scheiding van ouders.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*

- *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ouders spelen een rol bij het vaststellen bijvoorbeeld van het OOP. Ouders worden gezien als deskundige over hun eigen kind. Ook tussentijds is er veel contact met ouders: bij vaststellen en bepalen en bij evaluatie van OOP. Ook worden zij soms ingeschakeld om thuis dingen met hun kind te doen, in aanvulling op wat er op school wordt gedaan. Ouders hebben wel veel vertrouwen in de school en om die reden laten ouders ook dit soort zaken aan school over. De lijnen zijn kort.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De school werkt samen met 6 andere scholen van het bestuur De Oude Vrijheid. Daarin is er intervisie voor ib'ers en directies onderling, maar ook werkgroepen over thema's als cultuur, hoogbegaafdheid, gedrag etc. en intervisiegroepen bijvoorbeeld in december van leerkrachten van groep 3.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Plein 013 bestaat in de huidige vorm sinds vorig jaar. 4 maal per jaar is er overleg bijvoorbeeld voor ib'ers onderling. Er zijn nu ook steeds cursussen voor leerkrachten en directie-overleg. De school wordt vast begeleid door een vaste consulent, die 1 dagdeel per week komt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Zie bovenstaand

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Zie bovenstaande opmerkingen over overleg en consulenten. Vanuit de gemeente is er een JooB.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De voorschool van kinderopvang KLIK is in pandig. De bedoeling is dat de school en voorschool samen met andere voorzieningen in de nabije toekomst een IKC gaat vormen. In de opmars daar naartoe lopen de contacten tussen deze instellingen steeds beter. Voor het VO geldt dat de kinderen uitwaaiëren naar verschillende scholen. Met de leerkracht van groep 8 is er een warme overdracht over deze leerlingen. .

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Vroeger waren er een aantal ambulante begeleiders maar de school was over sommige daarvan niet zo heel tevreden. De consulenten van plein 013, althans de huidige consulente is heel goed. Er is niet veel contact met het SBO De Piramide in Bladel en ook niet met de SO school. De school verwijst nooit kinderen door en de expertise van De Piramide heeft de school zelf ook in huis, zo is de redenering. Er is ook geen noodzaak tot dieper gaande samenwerking.

Afsluitende opmerkingen:

De school probeert leerlingen zoveel mogelijk binnenboord te houden. Er melden zorgleerlingen aan en de school neemt deze aan zonder al teveel poespas over het geld (voor zorgkinderen uit Middelbeers krijgt de school geen extra financiële middelen (omdat Middelbeers een ander SWV heeft). Uit het stellingenspel blijkt wel dat de school nastreeft om alle kinderen aan te nemen en deze kinderen naar behoefte te bedienen. Alle expertise lijkt daarvoor in de school aanwezig.